

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1766

Caput VIII. Carolus Magnus [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-295072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295072)

CAPUT VIII.

CAROLUS MAGNUS

FRIDERICI VI. FRATER.

§. I.

Carolus Magnus, Friderici V. Marchionis & Caroli^{initia,} Barbaræ Wirtenbergicæ filius, A. 1621. die 27. Martii lucem adspexit, indolis non mediocris Princeps, qui a prima ætate bellicis studiis totum se dedit, summis illius ævi Ducibus, ob erectum ingenium, carus, magnos inter Duces ipse locum haud dubie habiturus, si longiore vita illi frui licuisset. Annum ætatis decimum quartum cum ageret, in præcipua Europæ regna instituit iter. Lutetiæ Parisiorum imprimis aliquamdiu versatus est; Fratri suo Friderico adhærens, cum quo A. 1637. in Bernhardi Vinariensis se contulit castra; tirocinium militiæ tanto sub Duce facturus. Bernhardo intra biennium ex-

CAROL.
MAGNVS.

tincto, Johanni Banierio, illi Suecorum heroi, Johannam, Caroli nostri fororem, in matrimonium ducenti, se adplicuit; turmæ equitum sub Slangii legione ab eo præfectus.

§. II

Gesta sub
Suecis.

Banierius ineunte A. 1641. memorabilem illam versus Danubium expeditionem suscepit, qua Cæsarem & Imperii Ordines, de Pace Ratisbonæ tractantes, primo impetu vel intercipere, vel trepida fuga disjicere constituerat. Sed remittens gelu, facultatem transeundi Danubium Banierio ademit. Guebriani miles hibernam expeditionem fastidians, ab ejus exercitu discessit. Hinc irruente cum validis copiis Piccolomineo, Banierius festinato per Bohemiam receptu, sibi consulere coactus est, tribus legionibus relictis, inter quas Slangii legio, in qua Carolus militabat Badensis. Hæ Neoburgi ad Sylvam, tertio a Chamo milliari, a Piccolomineo circumfessæ, post acerrimam quatuor dierum defensionem, dejectis circumcirca mœnibus, ad unum omnes in deditioem venerunt. Carolus noster cum aliis copiarum ducibus ductus Ratisbonam. (a) Sed anno sequente libertati restitutus, ad exercitum Suecicum rediit, quem post Banierii, A. 1641. defuncti, obitum Leonardus Torstenfonius ducendum acceperat. Tribunus militum ab eodem creatus, in Jancoviensi Bohemiæ prælio, quo duplici clade prostrati A. 1645. Cæsarei, miræ fortitudinis sibi

(a) PUFENDORF. *Rer. Suecicarum* Lib. XIII. §. 9. *Theatrum Europæum* Tom. IV. pag. 609. *Florus WASSENBERGII Germ.* pag. 354.

gloriam peperit. (b) Sed & in reliquis Torstenfonii, & qui eum paulo post excepit, Caroli Gustavi Wrangeli expeditionibus non minori virtute pugnavit.

CAROL.
MAGNVS.

Composita apud Westphalos Pace, in Marchiam redux Carolus, otio & musis vacavit; militare recusans Imperium, quod varii Europæ Principes non semel ei obtulerunt.

§. III.

At a Carolo Gustavo, Rege Sueciæ, ad bellum Polonicum cum fratribus A. 1655. evocatus, lateri Regio fere semper adhæsit; Legati (c) ab eo dignitate ornatus. Quo & infecuto Danico bello fortitudinem suam & in rebus gerendis peritiam summopere Regi probavit. Turmam ille ducens equestrem omnibus Regis gestis interfuit, spectator & actor. A. 1656. mense Majo aliquot legiones e Pomerania Regi adduxit, profligata Polonorum manu, quæ Wejero Duce iter morabatur. Excipiendo Marchioni ad Coronovam Rex castra admovit. (d) In atroci illo ad Varsoviam prælio; quo immensus Polonorum exercitus, post triduanam pugnam, a Carolo Gustavo prostratus est, Carolus noster in dextro cornu secundam regionum aciem duxit. (e) Sunt qui tum Regi vitam a Marchione servatam fuisse scribunt. (f)

Bellum
Po.on.

Qq 3

(b) IDEM Lib. XVII. §. 6. seqq. *Theatr. Europ.* Tom. V. pag. 545.

(c) *General-Feldmarschall-Lieutenant.*

(d) PUFENDORF. *de rebus Caroli Gustavi* Lib. III. pag. 148. 150.

(e) IDEM *loco alleg.* pag. 158.

(f) SPENER in Libro, cui Tit. *Herstammung beyder Häuser Baden und Hol-*

CAROL.
MAGNVS.

§. I V.

Regis do-
na.

Rex A. 1657. die 13. Maji diplomate, in castris prope Ostrozana dato, Carolo Magno Marchioni, equitatus Suecici Locumtenenti Generali, in remunerationem officiorum, in bellis Germanicis atque Polonicis magna assiduitate & eximio Regni commo præstitorum, Præfecturam Borussicam, quæ *Tenuta Meseleuz* vocatur, jure caduci Regi apertam, titulo pignoris & pro summa 40000 *thalerorum* cum pacto antichretico tradidit, ea conditione, ut ipse Carolus Magnus & masculi ejus heredes Præfecturam hanc tenerent, donec de forte 40000 *thalerorum* alia ratione ipsis fuerit satisfactum. Suprematum vero Rex sibi reservavit.

Interjectis aliquot diebus, Rex Carolum nostrum cum aliquot equestribus legionibus ad Steenbockium proficisci jussit, ut juncti, pontem navalem, Plotzæ exstructum, transfirent, ac recta in Johannem Casimirum Regem ac Czarnecium, circa Lowicium hærentes, tenderent, eosque vel opprimerent incautos, vel a Borussiae invasione averterent. (g) At irruptio Danorum in Brementem Ducatum & Austriacorum cum Polonis conjunctio, hæc interverterunt consilia.

stein, fol. pag. 19. DROLLINGER. *Lex. Basil. voce Carolus Magnus.*

ANONYMI *Leben der Marggraffen von Baden* pag. 463.

(g) PUFENDORF. *Lib. IV. pag. 261.*

§. V.

Suecus Danicum bellum aggressus, Carolum nostrum Marchionem e Polonia secum abduxit. Holsatiam Julio mense invadens, cum Danorum copiae adventare dicerentur, exercitum prope oppidum Mölln eduxit in aciem, Carolo nostro Marchione dextram equitatus alam ducente. Holsatia pleraque atque Jutia subacta, Rex anno sequente (1658.) sub finem Januarii per glaciem in Fionam transiens, in Bransæa insula aciem ita disposuit, ut Marchio Badensis & Claudius Tottius dextrum cornu, Fabianus Berendus una cum Rege sinistrum curarent. Successit (30. Jan.) atrox ad Isvernæsum Fioniae pugna, in qua Wrangelius primum agmen & quatuor alas primæ duxit aciei, reliquas ipse Rex cum Carolo Magno Marchione & Tottio direxit. Carolus noster primum cum tribus alis impetum in quatuor Danorum alas, sibi oppositas, fecit, tam felici successu, ut eas penitus prosterneret. Dani fere omnes, qui cædem effugerant, in deditionem venerunt. (h) Post victoriam hanc Rex tota potitus Fionia, per mare Balthicum, glacie opertum, & Langelandiam ac Lalandiam insulas, Carolo nostro comitatus Marchione, in Selandiam irrupit tantumque Danis terrorem iniecit, ut insequente Februario mense funestam illam Roschildiensem pacem inire cogerentur.

Bellum
Dan.

(h) IDEM loco alleg. Lib. V. pag. 369. seq.

CAROL.
MAGNVS.

§. VI.

Gesta re-
liqua.

Cum Carolo Marchione Rex Gothenburgum in Sueciam abiit; sed ob difficultates, circa pacem enatas, mense Junio ejusdem anni in Slesvicensem Ducatum ad exercitum rediit, quem passim in Danici regni provinciis distribuerat, paci exequendæ intentus. (i)

Flensburgi cum hæreret Rex, literis A. 1658. die 21. Junii datis, professus est, se Carolo nostro octoginta quondam mansos (k) alimentorum loco assignasse, sed mansis his in alium dein usum conversis, quinque millium thalerorum summam, ex contributionibus Fionicis pendendam, substituisse. Verum cum nec hac ratione promissa pecunia fuisset soluta, Carolus Gustavus denique bis mille thaleros ex Camera sua persolvit Marchioni & in securitatem trium millium thalerorum, qui restabant, illi litteris cavit. Nomen hoc illatum rationibus, quas A. 1661. Suecici Regni Curatoribus obtulit Marchica Domus. Curatores hanc summam quam primum se soluturos declararunt. At summam illam quadragies mille thalerorum, pro qua Borussia Præfectura, *Tenuta Meselenz*, Marchioni oppignerata, ut & Scanderburgi aliorumque Jutiæ feudorum collatio, nihil plane ad Sueciæ Regnum pertinere statuerunt Curatores; ejusdem pretii illam esse dicentes, cujus collatio Starostiae

Li-

(i) IDEM loco alleg. pag. 405.

(k) PFLUGE.

Lipinko, Friderico VI. Marchioni ejusque Conjugi Christianæ
Magdalenæ suo tempore facta. CAROL.
MAGNVS.

§. VII.

Recrudescente A. 1658. Danico bello, cum Sueciæ Rex Obitus.
e Slesvicensi Ducatu in Selandiam denuo arma transferret, Caro-
lus noster, valetudine minus prospera usus, ad patrem sibi redeun-
dum esse duxit Caroloburgum, ubi eodem anno die 8. Nov. ex fe-
bre continua anno ætatis XXXVII. decessit. Corpus ejus majo-
rum tumulo illatum Pforzhemii die 29. Novembris.

Uxorem Carolus noster habuit Mariam Julianam, Georgii Uxor.
Friderici, Comitis Hohenloici, filiam, A. 1622. die 23. Martii
natam, cum qua A. 1650. hie 21. Jan. Schillingsfurtii prope Ro-
teburgum ad Tuberum solennia nuptiarum peregit. Septendecim
illa annis marito superstes, A. 1675. Fridlingæ, ubi vidua sedem
fixerat, vitam commutavit cum morte.

§. VIII.

Ex matrimonio hoc quatuor liberi prodierunt, quorum Liberi.
duo infantes extinçti sunt.

Carolus Fridericus, natus Fridlingæ A. 1651. die 11. Jan.
cum adolevisset, exteras regiones peragravit. Romæ A. 1671.
mense Majo, Gustavi Adolphi patruï exemplo, sacra mutavit, a
Friderico, Cardinali Hassiaco, Ludovici V. Hasso-Darmstadien-

CAROL.
MAGNVS.

sis Landgravii filio, inductus. Hic Ordini Melitensi, ejus Magni Prioratum per Germaniam ipse gerebat, Carolum Fridericum adseripit. (l) Roma Carolus Vindobonam profectus est, ubi splendide eum habuit Cardinalis Landgravius, qui eodem paulo post advenerat. (m) Tirocinium militiae edidit in Belgio atque in cruento ad Seneffam pœlio, Gallos inter & Belgas A. 1674. commisso, magna fortitudine pugnavit. Pnevmonico dein morbo correptus, die 5. Octobris 1676. Basileæ decessit.

Carola Sophia, Caroli Magni filia, A. 1652. die 13. Sept. Caroloburgi quæ lucem adspexerat, Emiconi Leininga-Hartenburgico Comiti A. 1676. nupta, intra biennium fatis concessit.

Eleonora Barbara, Wollinii in Pomerania A. 1656. die 12. Junii nata, anno sequente 4. Novembris diem obiit.

Friderica Christina, A. 1658. nata; Martio mense anni sequentis extincta est.

(l) *Diar. Europ.* Part. XXIV. pag. 131.

(m) *Diar. Europ.* Part. XXV. pag. 735.

